

דיעות

צריך להקפיד

על החוק אבל...

ניסיון מרהיב זהקק בחומרת שור העתיקות של דיין

יש מקום לומר כמה דברי הבהרה על המושג גניבות המופיע לאחרונה ב"מדורי החדשות בעתונים. למעשה מקיף ה"מושג "גניבות" חפצים בעלי ערך ללא שיעור ואף חפצים מאוד בלתי חשובים. החוק אינו מבדיל כמובן בין גניבה לגניב בה ויהלום נחשב בעיניו כמו תפוח הנגנב מדוכן ורכל בשוק הכרמל. מותר לשאול אם אין מקום לשנות את החוק ולהנהיג ליברליזציה ביחס לגניבות ובמסחר ב"רכוש גנוב. ברור שיש להקפיד על החוק, אך לפעמים הקפדה זאת הייבת להתבטא גם בהתאמת החוק למציאות.

קל לתאר מה היה קורה אם עתון ישראלי היה מפרסם מאמר ראשי בנוסח הנ"ל. השבוע פירסם היומון הארץ מאמר ראשי בנוסח זהה אלא שבכל מקום בו מופיעה המילה "גניבות", יש להחליפה במילה "עתיקות". המאמר הבלתי חתום, שנכתב בידי עורך הארץ גרשום שוקן, היה אחד המיסמכים המזורים והמדהימים ביותר ש"הופיעו אי פעם בעתונות הישראלית.

"תופעה חיובית". הגמתי המאמר היתה להקל בערך הסערה הציבורית שהתעוררה לאחרונה מחדש עם הגילויים (שהארץ פירסם אותם ראשון) על דרכי הברחת העתיקות של משה דיין באמצעות קרן התרבות ישראל-אמריקה.

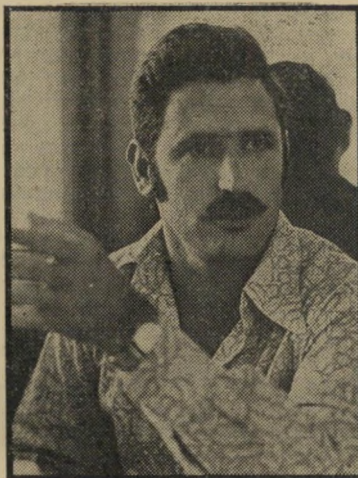
הסביר שוקן לקוראי הארץ: "מה שנקרא בישראל "עתיקות" ברוב הגדול של המקרים אינו אלא בקבוקי טמפו ופנסי כיס מלפני 2000-3000 שנה. גם להם יש ערך מסויים מאחר שהם מעוררים אסוציאציות של ציור... ההיסטוריה עתיקה הימים של ארצנו... ערך מסחרי יש לחפצים האלה אך ורק משום שבעשרים השנה האחרונות התי

בחומרת המעשים הפליליים של דיין. רק לדוגמא:

● משה דיין אינו "אספן עתיקות" הוא שודד עתיקות. הוא אינו רק קונה או מוצא עתיקות. הוא שודד קברים, חופר במקומות אסורים, מפעיל נהגים וטייסים בצה"ל כדי להעביר עבורו עתיקות ממקום מות שאיש אחר מלבדו אינו יכול להגיע לשם.

● העתיקות ששודד משה דיין אינן רק "בקבוקי טמפו ופנסי כיס מלפני אלפיים שנה", כפי שמנסה שוקן להציג זאת. משה דיין נטל לאוספו במרוצת השנים חפצי עתיקות ששוויים מוערך על-ידי מומחים במיליוני ל"י והפך כתוצאה מכך לבעל רכוש עתק.

● העובדה שמשם דיין מוכר להיררים תמימים עתיקות נטולות ערך ששוויים פרוי טות, ותובע מהם מאות דולאיים רק משום שחתימתו מצורפת אליהם אינה יכולה

איש שיי"ח אמיתי הפרדה מוחלטת

מנהיג מפ"ם יערי נדר של שתיקה

להיראות בשום פנים "מקור לגאווה" או "חולשה סנוביסטית". בלשון של בני-אדם נורמליים זוהי פשוט רמאות ורדיפת-בצע. אם רוצה אמנם שוקן "מיסגרת חוקית שתאפשר לתופעה להתקיים בלי לעורר בעיות מיותרות" הרי כל מה שהיה צריך לעשות הוא להציע לכנסת לקבל את הצעת התיקון הבאה לפקודת העתיקות: "פקודת העתיקות אינה חלה על כל אדם שהוא בעל עין אחת, רמטכ"ל צה"ל לשעבר וכיהן לפחות חמש שנים כשרי הביטחון בממשלת ישראל."

תנועות

מה ההבדל בין

התנועה למיפלה?

מה חידושו החלטות

מועצת הקיבוץ הארצי?

בין החלטות שהתקבלו ברוב קולות במועצה ה-39 של תנועת הקיבוץ הארצי — בה מאוגדים קיבוצי השומר-הצעיר — היתה החלטה העלולה, באופן תיאורטי בלבד, להביא למצב אבסורדי. החלטה זו קבעה כי כל קיבוץ של הקיבוץ-הארצי משתייך כקולקטיב למפ"ם ואסורה בו כל פעילות סיעתית של מפלגה או תנועה אחרת. יחד עם זאת יכולים החברים ב"קיבוץ להשתייך למפלגות אחרות, שהן סוציאליסטיות וציוניות.

כתוצאה מכך יכול להיותהוות במפקד חברי מפ"ם בקיבוצים עליו החליטה ה"מועצה גם כן, מצב מוזר: בקיבוץ מסו"י יש של הקיבוץ-הארצי לא יהיה אפילו חבר מפ"ם אחד. אבל הקיבוץ וכל חבריו יהיו שייכים, כללל, למפ"ם. רק מפ"ם וכל נלהל פעילות מפלגתית בקיבוץ זה. אם יהיו בקיבוץ, למשל, 40 חברים ב"מפלגת העבודה, הם לא יהיו רשאים ל"נהל כל פעילות סיעתית, אלא להיות ב"אורח פרטי חברים במפלגתם.

תהליך דמוקרטי. מי שציפה להפי תעות מרעישות, לוויכוחים קולניים ול"נאומים חוצבי להבות בשלושת ימי כ"י נוסה של המועצה בקיבוץ עיר-השופט, התאכזב. לא היה טעם להתווכח או לריב

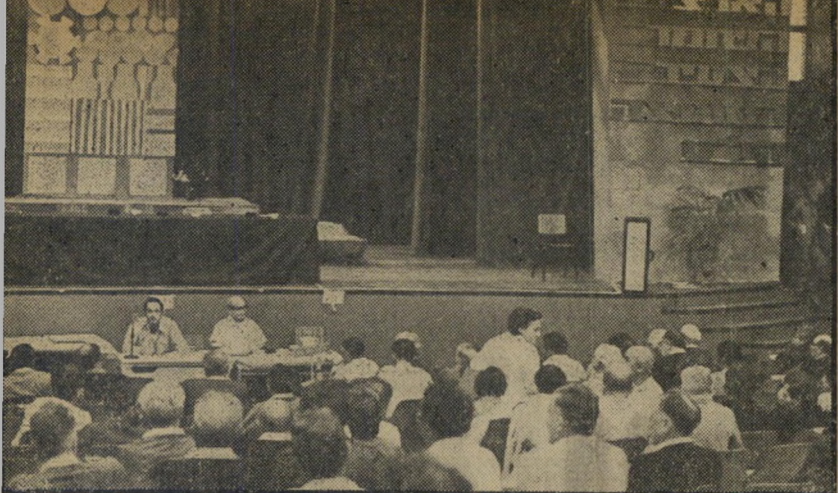
בכינוס שהחלטותיו נקבעו למעשה מ"ראש. אלא שלגבי תנועה כמו הקיבוץ-הארצי מבטא מצב זה תהליך דמוקרטי. כי החלטות המועצה לא סוכמו מראש מאחורי-הקלעים בין הבוסים המפלגתיים שהעמידו את חבריהם בפני עובדות קיימות, כפי שזה מקובל במפלגות אחרות. החלטות מועצת הקיבוץ-הארצי שיקפו ב"צורה מדוייקת את החלטות החברים ב"57 קיבוצי התנועה.

חודשים רבים לפני כינוס המועצה נערכו בקיבוצים דיונים ויכוחים וסוכמו החלטות בהצבעה ברוב קולות. החלטות הקיבוצים סוכמו על-ידי מזכירות הקיבוץ-הארצי, ונוסחו כהצעות להחלטה על ידי מזכירות הוועדה-הפועל של המועצה, כתוצאה מכך לא התנהל במועצה כלל ויכוח על נושא חילופי המשמרות בהג"הגת מפ"ם או בקשר להמשך שותפותה של מפ"ם במערך, נושאים המסעירים את חברי מפ"ם בקיבוץ-הארצי. נושאים אלה פשוט לא עמדו לדיון במועצה.

כירסום בזהות. בנושאים שעמדו ל"דיון היו העמדות ברורות מראש. הם בישרו אופוזיציה להנהגה ההיסטורית של מפ"ם והקיבוץ-הארצי — מאיר יערי ו"יעקב חזן. בניגוד לדעתם הוחלט על עריכת מיפקד חברי מפ"ם בקיבוצים, ובניגוד גוד לדעתם הוחלט על הקמת מחלקה ל"פעילות רעיונית ופוליטית במסגרת הקיבוץ-הארצי שבוטלה מאז 1946.

מאיר יערי הישיש, שעקב בשתיקה אחרי רי דיוני הוועדה אחרי שגדר נדר לא לשאת בה מילה, יכול היה לראות בה את תחילת סופו כמנהיג מפ"ם — נושא שיע"מוד לוויכוח רק בוועידת מפ"ם הקרובה. הסביר יוסי אמיתי, חבר קיבוץ גבר"לות, מאנשי שיי"ח, שקיבלה במועצה לגיטימציה לפעילותה במסגרת הקיבוץ-הארצי: "הקיבוץ הייב לצאת מתוך מיסגרתה המצומצמת ומליאת הסתירות של מפ"ם. אין לי שום דבר נגד מלכיה של מפ"ם. מפ"ם חברה במערך ועובדה זו מחייבת אותה לתירונים פוליטיים שאין לה מנוס מהם. אבל מדוע צריכים לכפות כל זה על חברי הקיבוץ-הארצי?"

תביעתם של אמיתי וחבריו להפרדה מוחלטת בין התנועה הקיבוצית של הקיבוץ-הארצי לבין מפ"ם, לא התקבלה. אבל

מועצת הקיבוץ-הארצי בעיר-השופט הקיבוץ — תא אנושי או סניף מיפלתגי?

המועצה נתנה גושפנקא לכירסום בזהות המוחלטת שהיתה קיימת מאז קום המדינה בין הקיבוץ-הארצי לבין מפ"ם.

תל-אביב

הרפתקאות בלינבלום

ספסר וגנב דוקרים

או קורבן דימיון מפתיע?

המכתב, שקיבלו היה דוד קיפרוס מ"קרובים בארצות-הברית, הכיל, יחד עם איחולי הברכות לרגל נישואיה הקרובים של הבת, גם אלפיים דולר. כשראליים רבים, סרו הקיפרוסים לרחוב לילינבלום, לחתליף את הדולרים במטבע שימושית יותר.

גבר מבוגר, בעל חזות מעוררת אמון, פנה אליהם באשכנזית מדוברת, שאל אם יש להם משהו למכור.

בני הזוג סעו בעקבות מעורר האמון למיסדרון סמוך, שם ביקש הבנקאי לראות את הדולרים, כדי לוודא שאינם מזויישים. הוא נטל את החבילה לידי, בדק את ה"שטרות במקצועיות ובמהירות, ספר אותם במקצועיות ובמהירות גדולה עוד יותר, החזיר להם את החבילה, והודיע שהכל בסדר, הוא הולך להביא לירות ישראליות. כאשר לא חזר כעבור רבע שעה, הת-עוררו החשדות בלבות בני הזוג. דוד מיהר ומנה את כספו שנית — וגילה שהוא חסר 500 דולר.

גנב! גניבה! עשרה ימים היתה היה קיפרוס בהלם — כשהתאוששה, יצאה לצייד בלינבלום — והאדם הראשון שראתה היה גבר מוכר, בעל חזות מעוררת אמון. היה קיפרוס התגלגלה כשנונה. היא פני-תה באדישות מעושה לעבר הגבר — שי-הודין מצידו לפנות אליה בהצעות פיננס-יות, ואפילו באשכנזית מדוברת.

חנה הינהגה בראשה, והשניים סרו ל"חדר המדרגות שהיה כבר מוכר לה. שם, ביקשה האשה מהאיש להציג בפניה את הכיסוי שלו בלירות ישראליות.

הבנקאי הנעלב, שנפגע מחוסר האמון המור, שלף ממעמקי מכנסיו ערימת רצי"לים שמנה, חנה, בוריוות שלא ביישה את "גנותיה, תפסה בחבילה, פרצה בזעקות "גנב! גנב! גנב!"

פחורה מוכרחת. במשטרה, הכחיש היהודי, שהתגלה כמנדל קוק, כל קשר קודם לגברת קיפרוס, או לעסקי לילינבלום השחורים. הוא רק עבר שם באורח חד-פעמי, כדי למכור מאתיים דולר אקראיים, אותם גילתה המשטרה במכנסיו. הוא מעו"לם לא עסק בסחר דולרים בלתי-חוקי. את פרנסתו, הצהיר בקול נעלב, הוא מוצא בעיסוק כשר וישר: קניית סחורה מוכרחת מימאים ומכירתה לציבור הרחב.

עלה דוד קיפרוס על דוכן העדים, גולל בפני בית-המשפט את כל המשועיה, הצליח סניגורו של קוק, עורך-הדין חיים קאזיס, למצוא, בחקירתו שתי-וערב חריפה, סתי-רות מסויימות בדבריו.

אולם את האם שלו שמר קאזיס לטוף: הוא הציג בפני בית-המשפט אישור רסואי, לפיו שכב מנדל קוק בביתו חולה, בדלקת הריאה היחידה שלו, והרופא ערך אצלו ביקור בשעת הגניבה ממש.

עתה יצטרך בית-המשפט להחליט, אם אכן נפל מנדל קוק קורבן שחא לדימיון מפתיע לגנב האלמוני.

עורך שוקן בקבוקי טמפו ישנים

פתחה בשכבה הולכת וגדלה של אזרחי ישראל וגם של יהודים בחו"ל האופנה ל"אוף מוצגים אלה. אופנה זו קיבלה עידוד במידה רבה על-ידי כך שמיספר אנשים ידועי שם ובראשם משה דיין, היו גם הם לאספנים... משה דיין הוא איש מפורסם ואין ספק שהידיעה שהוא אוסף עתיקות העלתה במידה לא מבוטלת את מחיריהם של חפצים שלפני כן לא נחשבו כבעלי ערך..."

"ברור שיש להקפיד על החוק, אך לפע"מים קשה לזהות את הייבת להתבטא גם ב"התאמת החוק למציאות... זוהי תופעה חיו"בית, היא איננה עילה לסקנדל. היא צריכה להיות עילה ליצירת מסגרת חוקית שי"תאפשר לתופעה זו להתקיים בלי לעורר בעיות מיותרות."

אספן או שודד. אם שוד העתיקות של משה דיין אינו עילה לסקנדל, הרי המאמר בהארץ הוא עילה לערעוריה. שכן המאמר חוזר בדיוקנות על טיעוני הצדקניים של משה דיין כל אימת ש"מאשימים אותו בעבירה על החוק, מהחה סילוף של העובדות ונסיון מתחסד להקל